

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertionvm Theologicarvm Sfortiae Pallavicini Sacrae Theologiae Professoris in Collegio Romano Societatis Iesv. Libri Qvinque

De Substantia, & Proprietatibus naturalibus Angelorum

Pallavicino, Sforza

Romæ, 1652

Cap. 22. Explicatur in quo consistat essentia locutionis, vt sic, & de
intrinsicæ distinctione locutionis ad alium, à locutione ad se; & cognitionis
practica, à speculatiua.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38892

De Ang. Cap. XXII. 171.

ac proinde nō mentiri. vndè ex
Angelis nemo deciperetur, si
crederet loquentem posse si-
mul mentiri, & simul esse bo-
num.

C A P V T XXII.

*Explicatur in quo consistat es-
sentia locutionis, vt sic, & de
intrinseca distinctione locutio-
nis ad alium à locutione ad se,
& cognitionis practica à spe-
culatiua.*

75 **A** Cutè, ac profun-
dè S. Thomas at-
tigit essentiam locutionis *pri-
ma par. quæst. 107. art. 1.* vbi
docet, tripliciter obiectum esse
in mente. Primo habitu, &
secundùm memoriam. Secun-

H 2 dō,

dò, vt actu consideratum. Tertiò, vt ad aliud relatum ; sicut autem de primo gradu transfertur in secundum , quoniam nos vtentes habitibus quando volumus, formamus verbum mentis, per quod nos ipsos alloquimur , ità de secundo gradu transfertur in tertium per voluntatem ordinatiuam ipsius ad alium, cui manifestetur. Ad cuius euidentiã sciendũ est cum omnis locutio ad aliũ supponat locutionẽ ad se, quod ex huius etiam notitia pendet illius intelligentia. Porro nos tunc dicimur formare verbum mentis , seu nos ipsos alloqui, quando principio nostro habituali cognitionis vtimur ad actu aliquid cognoscendum, quod habitu solum cognoscebamus.

bamus. Hinc est de essentia
Verbi esse quod procedat à
scientia habituali; nemo enim
dicit sibi id, quod antea pror-
sus nesciebat; & propterea *Ver-*
bum diuinum dicitur proce-
dere à memoria foecunda,
quoniam hæc vniuersè, cum
sit conseruatiua specierum est
principium habituale sciendi.
Est tamen hæc differentia in-
ter *Verbum* diuinum, & no-
strum, quod diuinum suppo-
nat memoriam infinitè perfe-
ctam, in qua continetur proin-
de omnis perfectio, tum actus
primi, tum actus secundi. Vnde
Verbum non addit supra
ipsum Deum aliquam perfe-
ctionem, sed solum perfectio-
nis communicationem; at *Ver-*
bum nostræ mentis non est so-

lūm communicatiuum perfe-
ctionis, quæ in nobis præerat,
sed addit nouam perfectionē.
Quod in hac redicitur de Ver-
bo diuino potest etiam propor-
tionaliter accipi de Spiritu Sā-
cto, vt patebit consideranti; è
contrario visio beata ideò for-
tasse negatur esse Verbum,
vt diximus *in libello de Deo*,
quia non supponit principium
habituale sui: vndè non est lo-
cutio beatorum ad se ipsos.
Vlterius quoniam omnis lo-
cutio ad alterum oritur à lo-
cutione ad se, ideò dicuntur
creaturæ videri à beatis in Ver-
bo, non quia videantur in alia
qua perfectione, quæ sit pecu-
liaris Verbi, sed quia, cum rela-
tio Verbi sit illud vltimū com-
plementum, per quod Deus di-
citur.

citur se ipsum alloqui, est illa
conditio, per quam vltimo de-
terminatur, vt possit alios al-
loqui, ijs communicādo suam
scientiam; sicut & propterea
futura dicuntur videri in scien-
tia visionis, & in decretis Dei.
Et porro post esse habituale
scientiæ per quod vnusquisq;
redditur potens, vt se ipsum al-
loquatur actu sciendo, conse-
quitur actualis sciētia, per quā
& se actu alloquitur, & reddi-
tur potēs, vt alios alloquatur;
prius enim est vniuersaliter;
quod aliquis intrinsecè sibi cō-
municet aliquam perfectionē,
inde quòd eam effundat in
alios à se. Propter similem ra-
tionem dicuntur gratiæ con-
ferri per Spiritum Sanctum,
non quia beneficentia diuina

non sit communis omnibus personis, sed quia primum donum est amor, ex quo sunt cætera dona. Omnis autem amor erga alios supponit tanquam mensuram, & ideam amorem erga se. Undè amor quo Deus nobis dona confert, supponit formaliter tanquam ideam amorem, quem exprimit, ut elicitedum erga se ipsum & communicatum sui.

76 Difficultas est. An effusio illa locutionis, quæ tendit ad extra; & sic est locutio ad alios, intrinsecè distinguatur à cognitione, per quam alloquimur nos ipsos; an potius ipsa loquutio ad intra, præcisè per hoc, quod à voluntate ordinetur ad alium, denominetur de nominatione extrinseca locu-

tio

tio ad extra, & ad alium. Dicendum intrinsecè distingui, & sic diuersæ rationis esse conceptū prout exprimit aliquid cognoscenti, & prout extratendit ad aliud ordinatus. Ad huius euidentiā sciendum est; quod diuersitas inter duas operationes intentionales nō consistit in sola diuersitate obiecti prosecutionis, sed etiam in diuersa ratione, sub qua respicitur idem obiectū, puta amor, & gaudium habent idem obiectum prosecutionis, & tamen diuersificantur ex diuersa ratione *sub qua* in quantum ex suo modo tendendi supponūt cognitionem de diuerso obiecto; nempe gaudium supponit cognitionem de præsentia, & amor cognitionem præscindē-

H 5 tem

tem à præsentia , vel absentia
obiecti. Id ipsum potest acci-
dere in duabus cognitionibus,
vt conueniant in eodem obie-
cto affirmato , vel repræsenta-
to, & tamen differant in ratio-
ne *sub qua* : quemadmodum
enim diuersa volitio pendet ex
diuersa cognitione, à qua diri-
gitur; ita etiam diuersa cogni-
tio pendet à diuersa volitione
à qua imperatur. Possunt ergo
hanc diuersam volitionem im-
perantem exprimere ex suo
modo tendendi diuersæ cog-
nitiones. Porrò id accidit diuer-
sitati inter cognitionem pra-
cticam, & speculatiuam, quòd
practica exprimat ex suo mo-
do tendendi voluntatem, per
quam referatur ad aliquod o-
pus; speculatiua non: esto quod
etiam

etiam ipsa per accidens, & per voluntatem ex suo modo tendendi non expressam, possit ad aliud ordinari. Id ipsum accidere potest in loquutione ad alterum, quòd nimirum exprimat voluntatem, per quam referatur ad propagandam scientiam in aliis, quam voluntatē non exprimit locutio ad se. His positis. Probatur sic de facto accidere, & consequenter, quod loquutio ad alterum, intrinsecè differat à locutione ad se. Primò, auctoritate S. Tho. initio huius capituli citati, distinguentis cognitionem speculatiuam entitatiuè à practica; eo quod illa ordinetur ad perfectionem cognoscentis, hæc verò ad aliquid aut operandum, aut alteri manifestan-

H 6 dum.

dum. Confirmatur experientia, quia dum alloquimur Deū, aut Angelos non facimus merum actum voluntatis ordinatum ad ipsos nostrorum conceptuū precedentium; sed potius, ex voluntate eos alloquēdi, imperamus nobis quosdam conceptus intrinsecè ad ipsos ordinatos, ut videmur experiri. Probatur secundo, principaliter quia aliter voluntas loquēdi includeretur in locutione tanquam pars intrinseca, quare talis voluntas loquendi, non haberet obiectum adæquatè à se contradistinctum, sed moueretur partialiter à sui bonitate, quod repugnat, ut sæpè docuimus. Explicatur hæc ratio; vel enim obiectum talis voluntatis est sola verborum prolatio, vel

vel est hæc prolatio simul cum
volūrate ordinatiua ipsius pro-
lationis ad finem significandi.
Neutrū ex his dici potest. Er-
go hoc obiectum debet esse
aliquid tertium, adeoque de-
bet esse conceptus ex sua na-
tura ordinatus ad alium. Pro-
batur, quod hoc obiectum non
possit esse sola prolatio; quoniā
hæc non est locutio, sed eius si-
gnum, quocircā non mentire-
tur (esto quod peccaret contra
conventionem, quæ de iure
gentium nos obligat ad non
utendum sine alia utilitate si-
gnis ex pacto constitutis in
Republica, nisi ad finem verè
significandi) non mentiretur
inquam qui poneret externa
verba sine animo alloquendi
etiamsi videret alios inde fal-
lendos,

lentos, & opinaturos ipsum loqui. Probat, quia non incidere in censuram, si proferret sic verba coram adstantibus excommunicatis; neque qui sic recitaret materialiter blasphemiam; alijs inde conijcientibus ipsum blasphemare, incideret in censuram blasphemiae. Imò si quis loquatur coram multis, sed vnum tantummodo alloquatur, quamuis alij audiant, & ex eius verbis hi ducantur in errorem, non dicitur esse illis mentitus; adeoque si is què alloquebatur, pacto secreto conuenisset cum loquutore circa diuersam significationem verborum, non diceretur iste loquutor villo modo mentitus. Ergo loquutio præter illam externam significationem factã

in

in talibus circumstantijs, in quibus videatur prodire à iudicio interno, & à voluntate illud manifestandi, requirit aliquam veram, & peculiarem directionem ipsius interni iudicij ad eum, quem alloquimur, & hæc directio est aliquid omnino contradistinctum ab omni significatione externa, quia tota hæc non sufficit ad loquutionem, ut vidimus. Probatur altera pars, quod scilicet obiectum voluntatis imperantis loquutionem, ultra prolationem non possit solum includere voluntatem ordinatiuam prolationis ad alium. Nam per voluntatem illam ordinatiuam non constituitur sufficienter loquutio. Ergo nec per imperium talis voluntatis ordinatiue sufficienter.

ficienter explicatur intentio lo-
quendi. Probatur antecedens,
quia voluntas illa ordinatiua
habet pro obiecto solam pro-
lationem externam verborū,
quæ non est signum comple-
tum, vt vidimus: vltcrius ipsa
voluntas ordinatiua nō sufficit
ad complendam prolationem
exteriore in ratione loquutio-
nis. Ergo complexum ex pro-
latione verborum, & volunta-
te ordinatiua prolationis ad
alium non sufficit ad consti-
tuendam loquutionem, nec
per consequens sufficit ad cō-
stituendum obiectum volun-
tatis loquendi. Probatur, quod
voluntas ordinandi prolationē
exteriorem ad alium, non cō-
pleat sufficienter talem prola-
tionem in ratione locutionis,
quia

quia si ego proferam verba
æquiuoca ex hoc fine, vt au-
diens intelligat illa in sensu fal-
so, sicut protulisse narratur Sā-
ctus Franciscus, non per hoc
censeor mentitus, nec dico
enunciaffe illa verba in tali se-
su, & tamen datur prolatio ex-
terna apta de se ad exprimen-
dum illum sensum, & vltimus
datur volitio interior ordina-
tiua talis prolationis ad hunc
finem, vt audiens putet me
proferre verba in tali sensu;
quod ipsum alijs exemplis o-
stendi posset. Et ratio à priori
cur loquutio non constituatur
per talem voluntatem, est, quia
voluntas intendit loqui. Vnde
cum volitio non alliciatur à se
ipsa, nec se ipsam intendat, ne-
cesse est quod distinguatur ad
æquatè

æquatè ab ipsa . Accedit quod
prolatio verborum sæpè non
habet vllam bonitatem , nisi
complere loquutionem . Vnde
nulla voluntas potest impera-
re prolationem , nisi vt mota à
bonitate loquutionis . Sed nulla
voluntas potest moueri à bo-
nitate sua . Ergo nulla voluntas
includitur in loquutione , & in
eius bonitate : aliter , vel ea vo-
luntas moueretur à se ipsa , vel
à prolatione non habente suf-
ficientem vim ad mouendum .
Cum ergo loquutio neque
constituatur per prolationem ,
neque per ipsam simul cum
voluntate : restat vt constitua-
tur per aliquem actum intelle-
ctus , essentialiter institutum à
natura , ad manifestandum cō-
ceptum ; qui actus possit quidē
esse

esse verus, & falsus, non verò
possit esse signum, & non esse
signum; quoniam si esset indif-
ferens ad esse signum, & non
esse signum, deberet ad esse si-
gni compleri per voluntatem,
quod hactenus reprobavi. Id
autem quod est indifferens ad
esse signum, est ipsa vox, & ex-
terior sermo; sed non ipsa lo-
quutio secundum omnia quæ
includit. Hæc enim est
manifestatio concep-
tus solum indif-
ferens ad
esse
veram, vel
falsam.